

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

SPOLOČNÝ PROGRAM ROZVOJA OBCÍ

Horný Žitný ostrov (MR HŽO)

Plánovacie obdobie

2023 - 2030

Príloha 2 Analytická časť

Územie Mikroregiónu Horný Žitný ostrov sa nachádza v západnej časti Podunajskej roviny, na území okresov Dunajská Streda a Galanta. Územie s rozlohou 119,9 km² má nížinný charakter s vysokým podielom ornej pôdy a s malou lesnatosťou. 14 712 obyvateľov žije v 8 obciach: Štvrtok na Ostrove, Nový Život, Zlaté Klasy, Jelka, Čakany, Hubice, Janíky, Čenkovce, Kyselica, Vojka nad Dunajom, Šamorín.

Prírodné zdroje

Environmentálna situácia

Ovzdušie nie je znečistené, najbližšie zaťažené oblasti sú na okolí Bratislavy a Sládkovičova. Z hľadiska kvantitatívnej charakteristiky prietochnosti a hydrogeologickej produktivity oblasť patrí do kategórie „veľmi vysoká“, využiteľné množstvo podzemných vôd je 1-5 l/s na km², oblasť je súčasťou Chránenej vodohospodárskej oblasti Žitný ostrov. V Jelke je vybudovaný vodný zdroj s výdatnosťou 720 l/s. Vrchná časť podzemných vôd je stredne znečistená, stupne kontaminácie, počítané na základe prekročení normatívnych hodnôt analyzovaných zložiek podľa „STN 75 7111 Pitná voda“ je zaradená do strednej 3. triedy znečistenia. Pôda nie je kontaminovaná. Z hľadiska veternej erózie hrozí len mierna deflácia a mierne ohrozenie vodnou eróziou.

Využitie pôdy

Pri Malom Dunaji sa nachádzajú fluvizeme kultizemné karbonátové (typ F3) v ostatných častiach územia černoze kultizemné karbonátové zo starých karbonátových fluviálnych sedimentov (typ Č5). Aj keď zhruba 80 percentné zastúpenie ornej pôdy je charakteristické na Podunajskú nížinu, v jednotlivých obciach sa prejavujú zaujímavé rozdiely. K nim patrí vysoký podiel viníc v Hubiciach a ovocných sádov v Čenkovciach.

Klimatické pomery

Územie patrí do teplej oblasti priemerne 50 a viac letnými dňami za rok, Okrsok T1 – teplý, veľmi suchý s miernou zimou s januárovou priemernou teplotou do mínus 3 stupňov, Končekov index zavlaženia pod – 40 (veľmi suchá oblasť). Nedostatok zrážok je 100-200 mm. Globálne žiarenie slnečného svitu je 1200-1300 kWh/m². Priemerné ročné úhrny evapotranspirácie nad 750 mm.

Nerastné suroviny

Najrozšírenejšie nerastné suroviny územia predstavujú dunajské štrky. Ich ťažba prebieha v súčasnosti v Novom Živote-Eliášovciach a v Čakanoch. Podzemná voda je využívaná prostredníctvom vodného zdroja Jelka s výdatnosťou 720 l.s⁻¹. V druhej polovici osemdesiatich rokov bol začatý seizmický prieskum na výskyt uhl'ovodíkov, ktorý však nebol dokončený.

Geotermálne zdroje

Územie, ako súčasť Podunajskej panvy je má k dispozícii geotermálnu energiu. Začiatkom bol realizovaný 1 vrt - Zlaté Klasy VZK – 10, povrchovou teplotou vody 65,0 °C, výdatnosťou 12,5 l.s⁻¹, tepelným výkonom 60 MW. V súčasnosti nie je využívaný.

Chránené oblasti a oblasti Natura 2000

V katastri obcí Kyselica a Vojka nad Dunajom sa nachádza Chránená krajinná oblasť Dunajské luhy, ktorou v tejto oblasti sú chránené lužné lesy ramennej sústavy Dunaja.

V sieti NATURA 2000 sú zastúpené nasledovné oblasti:

Chránené vtáčie územie Lehnice: katastrálne územia obcí Čenkovce, Mierovo, Nový Život

Chránené vtáčie územie Dunajské luhy: Šamorín, Kyselica, Vojka nad Dunajom

Územia európskeho významu:

<i>Názov</i>	<i>Rozloha</i>	<i>Obec</i>
Dunajské luhy	4542,0 ha	Kyselica, Vojka nad Dunajom
Eliášovský les	30,7	Nový Život

Počet obyvateľov (zdroj, ŠÚ SR)

	2000	2005	2010	2015	2022
Čakany	537	574	596	629	629
Hubice	502	510	570	595	646
Janíky	790	786	861	905	929
Mierovo	415	412	441	461	447
Rohovce	1040	1084	1143	1204	1096
Štvrtok nO	1668	1755	1773	1750	1700
Tomašov	2089	2204	2354	2469	2787
skupina	7041	7325	7738	8013	8234

Index ekonomického zaťaženia (zdroj, ŠÚ SR)

	2000	2005	2010	2015	2022
Čakany	36.99	34.74	38.93	48	58.04
Hubice	45.09	32.81	30.14	33.71	46.15
Janíky	41.58	37.86	37.76	43.42	51.36
Mierovo	44.6	40.15	40.45	44.51	44.66
Rohovce	44.06	37.56	42.7	40	48.71
Štvrtok nO	47.87	42.57	37.55	38.12	43.94
Tomašov	37.92	35.97	36.15	44.64	57.28

Indexy ekonomického zaťaženia v roku 2022 (zdroj, ŠÚ SR)

SR	vidiek	TTSK	BSK	Okr. DS	Okr. Senec
51,38	50,5	50,08	54,25	47,84	53,81

Index ekonomického zaťaženia vyjadruje počet osôb v predproduktívnom veku (0 – 14 rokov) a poproduktívnom veku (65+ rokov) pripadajúci na 100 osôb v produktívnom veku (15 – 64 rokov). Za 20 rokov v Čakanoch, v Janíkoch a v Tomašove došlo k výzanému zhoršeniu situácie, v Hubiciach, v Mierove a v Rohovciach sa stav nezhoršil, kým Štvrtok na Ostrove patrí k výnimkám, kde stav sa zlepšuje.

Index startnutia (zdroj, ŠÚ SR)

	2000	2005	2010	2015	2022
Čakany	74.7	87.34	85.56	70	69.85
Hubice	60.82	96.88	91.3	94.81	98.06
Janíky	87.1	118.18	107.02	101.47	98.76
Mierovo	66.23	78.79	92.42	97.22	100
Rohovce	55.12	56.61	80.95	84.95	114.97
Štvrtok nO	56.07	75.84	98.36	108.19	112.2
Tomašov	73.67	79.94	84.37	97.41	104.67

Indexy starnutia v roku 2022 (zdroj, ŠÚ SR)

SR	vidiek	TTSK	BSK	Okr. DS	Okr. Senec
110,95	90,59	123,02	106,15	116,77	59,91

Index starnutia vyjadruje pomer osôb v poproduktívnom veku na 100 osôb 0-14 ročných.

Kým v roku 2000 ešte vo všetkých obciach index bol nižší ako 100 (bolo viac mladých, ako starých) v roku 2022 už tento stav charakterizoval len 3 obce: Čakany, Hubice, Janíky.

Prírodný prírastok (zdroj, ŠÚ SR)

	2000	2005	2010	2015	2022
Čakany	1	-3	-2	6	-2
Hubice	-4	0	2	3	4
Janíky	-4	-2	1	-1	1
Mierovo	1	-1	-3	5	0
Rohovce	5	3	-12	0	-11
Štvrtok nO	0	-2	3	-1	3
Tomašov	-8	-3	10	-4	3

Migračné saldo (zdroj, ŠÚ SR)

	2000	2005	2010	2015	2022
Čakany	4	3	9	17	1
Hubice	16	0	9	16	8
Janíky	-10	13	9	14	13
Mierovo	2	-2	2	2	8
Rohovce	2	7	-5	-11	-7
Štvrtok nO	2	24	10	-5	7
Tomašov	26	65	36	6	22

Celkový prírastok (zdroj, ŠÚ SR)

	2000	2005	2010	2015	2022
Čakany	5	0	7	23	-1
Hubice	12	0	2	19	12
Janíky	-14	11	2	13	14
Mierovo	3	-3	-1	7	8
Rohovce	7	10	-17	-11	-18
Štvrtok nO	2	22	13	-6	10
Tomašov	18	62	46	2	24

Národnostné zloženie (nad 0,5%), zdroj SODB 2021

%	<i>maďarská</i>	<i>slovenská</i>	<i>rómska</i>	<i>česká</i>
Čakany	60.22	35.33		0.92
Hubice	56.07	42.01		
Janíky	68.63	28.74		
Mierovo	72.97	22.07		
Rohovce	74.73	21.48		
Štvrtok nO	67.15	29.75	0.7	
Tomašov	33.92	60.33		0.63

Náboženské vyznanie (nad 0,5%), zdroj SODB 2021

%	<i>Bez vyznania</i>	<i>Rímsko-katolícke</i>	<i>evanjelické</i>	<i>kalvínske</i>	<i>grécko-katolícke</i>
Čakany	16.44	75.42	0.61	0.92	0.92
Hubice	24.12	66.93	2.24	0.8	1.92
Janíky	11.04	82.3	1.2		0.98
Mierovo	23.2	69.37			
Rohovce	20.22	70.04	1.9	2.53	
Štvrtok nO	16.22	77.71	0.58		0.64
Tomašov	25.52	63.46	2.62	0.59	1.03

Vzdelanostná úroveň zdroj SODB 2021

<i>%</i>	<i>základné</i>	<i>učňovské</i>	<i>Stredné s maturitou</i>	<i>Vyššie odborné</i>	<i>VŠ</i>
Čakany	19.2	21.35	22.58	5.22	13.21
Hubice	18.85	24.75	26.2	6.39	12.46
Janíky	19.45	24.37	26.23	5.9	9.73
Mierovo	23.87	24.1	21.17	4.95	10.14
Rohovce	20.4	24.91	21.84	6.59	12.55
Štvrtok nO	21.3	26.14	22.05	5.25	13.01
Tomašov	16.32	19.08	24.86	5.45	19.12